

Wees correct als je kritisch schrijft - ook als het om wasbeerhonden gaat

In Zoogdier 15(1) schrijft Maurice La Haye een kritisch stuk over de publiciteit rond waarnemingen van wasbeerhonden. Zijn doel is (kenmerkend) de sfeer aan de kaak te stellen, die er ontstaat als niet ter zake kundige mensen elkaar gaan naschrijven. Dit omdat dit de bescherming van zoogdieren niet ten goede komt. Prima. Maar doe het dan wel correct.

Hij ontkracht zijn artikel door naar de andere kant door te schieten en daarmee degenen die wel kritisch en gefundeerd waarnemingen doen, op één hoop te gooien met journalisten van dagbladen die geruchten tot smeulige verhalen maken: "De meldingen in Limburg worden niet goed onderbouwd of gepubliceerd. Net als eerder bij de berichten over het overkomen van de lynx, *Lynx lynx*, en otter, *Lutra lutra*, zijn ze vooral gebaseerd op niet-controleerbare sporen of dubieuze zichtwaarnemingen."

Ten eerste geeft Maurice geen documentatie, hij vermeldt alleen de (voortreffelijke) Vlaamse atlas (Verkem *et al.* 2004). Er zijn namelijk wel degelijk publicaties over de genoemde soorten in Limburg. Dat die achteraf niet altijd correct bleken is daarbij een tweede, zeker als dat weer keurig gepubliceerd wordt. Per soort:

- 1 Ik heb in 1991 in Zoogdier een melding gemaakt van de eerste (tenminste, volgens de stand van de kennis destijds) waarneming van een wasbeerhond in Nederland, compleet met foto (Buys, 1991). Daarna publiceerden Vergoossen & Backbier in 1993 een overzicht in het Natuurhistorisch Maandblad.
- 2 De waarnemingen van de otter zijn wel degelijk gepubliceerd en gecontroleerd. Zie o.a. Buys *et al.* (1991), De Winter (1993) en Akkermans *et al.* (1998).
- 3 De waarneming van een lynx bleek later waarschijnlijk geen lynx te zijn, zie Broekhuizen (1996) en Van der Kooy (1997). Dit onderstreept maar weer eens hoe zeer ervaren zoogdierkenners ook wel eens een misser kunnen maken. Niets menselijks is hun (gelukkig) vreemd! Eerder publiceerden Backbier & Gubbels in 1996 al over deze soort.

Deze lijst is zeker niet uitputtend. Alle genoemde waarnemingen hebben gemeen, dat ze

gedocumenteerd zijn en/of vergezeld gaan van bewijsmateriaal, zoals foto's en dergelijke. Zij zijn afkomstig van mensen, die de relevante veldkennis hebben.

Ten tweede is het kwalijk dat de gehanteerde nonchalance averechts werkt, waar het gaat om een zo zakelijk mogelijk discussie over waarnemingen en de betrouwbaarheid daarvan. Deze vraagt een sfeer van onderling vertrouwen en respect, waardoor het mogelijk is om kritiek te geven en te krijgen, met als uiteindelijk resultaat een betrouwbare reeks waarnemingen. En normale menselijke verhoudingen. Mede doordat er in het niet al te verre verleden op dit punt veel aan schortte, hebben het Natuurhistorisch Genootschap en de VZZ een samenwerkingsverband opgezet, dat zal resulteren in een zoogdierenatlas voor Limburg. In samenhang daarmee werken we aan een commissie waarnemingen (die overigens niet specifiek voor Limburg zal gaan werken), die de betrouwbaarheid van waarnemingen zal beoordelen. Het mag duidelijk zijn, dat dit consciëntieus zal gebeuren. Dit ontslaat anderen er echter niet van de plicht even zorgvuldig te opereren. Onzorgvuldigheid is (ook) op dit punt ronduit schadelijk. En een redactielid van Zoogdier heeft in dezen een grote(re) verantwoordelijkheid.

Mede namens de leden van het projectbestuur van de zoogdierenatlas Limburg, Ludy Verheggen en Reinier Akkermans,

Jan Buys

Silversteyn 53, NL-3621 PC Breukelen, Nederland

Tel (+31)(0)346250561 / (+31)(0)624550520

E-mail jan@buys-van-nature.nl

Webstek: www.buys-van-nature.nl

Verder lezen?

- Akkermans, R, B. Crombaghs & G. Hoogerwerf, 1998. Zichtwaarneming otter in Zuid-Limburg. - *Natuurhistorisch Maandblad* 87(4): 90-91.
- Backbier, L.A.M. & E.J. Gubbels, 1996. Waarnemingen van de Lynx in Limburg. - *Natuurhistorisch Maandblad* 85(9): 171-176
- Broekhuizen, S., 1996. Lynxen in Limburg. - *Zoogdier* 7(3): 33.
- Buys, J., 1991. Eerste vondst marterhond in Nederland. - *Zoogdier* 2(4): 33.
- Buys, J., W. Jansen, S. Jansen & F. Schepers, 1991. Toekomst voor de otter in Limburg. Is de otter in Nederland uitgestorven...? De otter is in Limburg nooit weggeweest! - *Natuurhistorisch Maandblad* 80(11): 198-208.

- Haye, M. La, 2004. Wees kritisch op de wasbeerhond! - *Zoogdier* 15(1): 6-8.
- Kooy, J. van der, 1997. Lynx of poema? - *Zoogdier* 8(1): 33.
- Vergoossen, W.G. & L.G. Backbier, 1993. Waarnemingen van de wasbeerhond in Limburg. - *Natuurhistorisch Maandblad* 82(2): 36-41.
- Verkem, S. J. De Maeseneer, B. Vandendriessche, G. Verbeylen & S. Yskout 2004. *Zoogdieren in Vlaanderen. Ecologie en verspreiding van 1987 tot 2002*. Natuurpunt Studie / JNM-Zoogdierenwerkgroep, Mechelen / Gent.
- Winter, L. de, 1993. *De otter in Limburg. Het voorkomen van de otter (Lutra lutra L.) in Limburg en een voorstel voor ecologische infrastructuur*. Natuurhistorisch Genootschap, Stichting Otterstation Nederland, RIZA.

Rijkswaterstaat opent jacht op veldmuizen!

In *Zoogdier* 14(4) werd bericht over de introductie van veldmuizen op Schiermonnikoog. Het ANP berichtte kort daarop dat de zeedijk flink ondermijnd werd door veldmuizen en dat Rijkswaterstaat de veldmuizen is gaan bestrijden met behulp van honden. Rijkswaterstaat liet de muizengaten vol water lopen, waardoor de (veld)muizen naar buiten kwamen en honden deze dieren konden doodbijten.

De bestrijding van de veldmuizen op Schiermonnikoog is een typisch voorbeeld van 'als het kalf verdrongen is dempt men de put'. Voor alle Waddeneilanden geldt dat eenmaal geïntroduceerde en gevestigde 'nieuwe' soorten kleine zoogdieren vrijwel niet meer uit te roeien zijn. De bestrijding van kleine zoogdieren kan echter wel tot in lengte van jaren nodig zijn om overlast en schade te voorkomen. Aangezien het bestrijden van kleine zoogdieren arbeidsintensief en daarmee kostbaar is, had Rijkswaterstaat alleen al uit kostenoverwegingen de introductie van veldmuizen zoveel mogelijk moeten voorkomen. Daarbij is de introductie van nieuwe of ongewenste soorten kleine zoogdieren op de Waddeneilanden een gevaar voor de biodiversiteit (met name voor de noordse woelmuis op Texel).

Het is te hopen dat Rijkswaterstaat nu wakker is geschud en met de andere verantwoordelijke organisaties (Ministerie van LNV, terreinbeheerders en landbouwers) gaat nadenken over een effectief beleid om ongewenste introducties van kleine zoogdieren op de Waddeneilanden te voorkomen.

Maurice La Haye